

Vergaderjaar 1993–1994

23 427

Regels tot aanwijzing van een rechtspersoon die tegen een maximum-premie aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aanbiedt aan werknemers met een verhoogd arbeidsongeschiktheidsrisico (Wet medefinanciering aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen)

A

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN DE MEMORIE VAN TOELICHTING ZOALS VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE EN VOORZOVER NADIEN GEWIJZIGD

I VOORSTEL VAN WET

– In artikel 1, onderdeel d, is nummer 4° vervangen. Oorspronkelijk luidde dit onderdeel: «4°. de stichting die fungeert als pensioenfonds voor werknemers in de sociale werkvoorziening, bedoeld in artikel 30a, eerste lid, onderdeel a, van de Wet Sociale Werkvoorziening;»

Aan het einde van artikel 1 is toegevoegd:

«h. Vereveningsinstantie; de Vereveningsinstantie, bedoeld in artikel 6»

– In artikel 2, eerste lid, is de zin na punt a gewijzigd. De oorspronkelijke zin luidde:

«a. aan hen of aan andere werknemers in dienst van hun werkgever door tussenkomst van de werkgever geen aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering is aangeboden;»

Onder punt c is de datum van 1 december 1993 in de plaats gekomen van 1 oktober 1993.

Het tweede lid van artikel 2 is gewijzigd. De oorspronkelijke tekst luidde:

«2. Na de aanwijzing als bedoeld in het eerste lid, is de rechtspersoon gehouden aan de in het eerste lid

gestelde voorwaarden te blijven voldoen.»

– In artikel 3, tweede lid, is toegevoegd: «met inbegrip van de kosten van de uitoefening van de taak van de Vereveningsinstantie.»

– In artikel 5, eerste lid, is toegevoegd: «en de Minister van Defensie namens het Rijk, moet worden betaald.»

Het laatste deel van het tweede lid van artikel 5 is gewijzigd. De oorspronkelijke tekst luidde: «stelt de Verzekeringskamer een Vereveningscommissie in die een vereveningsregeling als bedoeld in het eerste lid vaststelt.»

Het derde lid van artikel 5 is gewijzigd. De oorspronkelijke tekst luidde:

«3. Indien een organisatie als bedoeld in het eerste lid bij de Verzekeringskamer een verzoek indient tot wijziging van een overeenkomstig het eerste lid vastgestelde vereveningsregeling, stelt de Verzekeringskamer een Vereveningscommissie in die een vereveningsregeling als bedoeld in het eerste lid kan vaststellen welke in de plaats treedt van de overeenkomstig het eerste lid vastgestelde regeling.»

In het vierde lid van artikel 5 is het woord «Vereveningscommissie» vervangen door «Vereveningsinstantie»

Het vijfde lid van artikel 5 is komen te vervallen. De tekst van dit lid luidde: «5. Terstond na vaststelling van een vereveningsregeling door de Vereveningscommissie heft de Verzekeringskamer de Vereveningscommissie op.»

Het zesde lid van artikel 5 is vernummerd tot het vijfde lid.

Aan artikel 5 is een nieuw zesde lid toegevoegd luidende: «6. Elke afzonderlijke verzekeraar die risico's dekt waarop aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen betrekking hebben, alsmede elk afzonderlijk pensioenfonds dat dergelijke risico's dekt, slaat het bedrag dat ingevolge de krachtens dit artikel geldende vereveningsregeling verschuldigd is, om over alle personen die voor de dekking van dit risico premie betalen. De premie wordt door de verzekeraar of het pensioenfonds voor elk van deze personen verhoogd met de in de vorige zin bedoelde omslag die deel uitmaakt van de premie.»

– Artikel 6 is vernummerd tot artikel 11. De tekst van dit artikel is gewijzigd, oorspronkelijk luidde het:

«Verzekeraars en pensioenfondsen als bedoeld in artikel 4 melden zich binnen zes weken na inwerking-treding van deze wet dan wel binnen zes weken na het voor de eerste keer afsluiten van een aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering uit eigen beweging bij de krachtens artikel 2 aangewezen rechtspersoon en verstreken aan deze rechtspersoon alle gegevens en inlichtingen die naar zijn oordeel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de ingevolge artikel 5 geldende vereveningsregeling.»

– De artikelen 6 tot en met 10 zijn toegevoegd en luiden:

Artikel 6

1. Er is een Vereveningsinstantie.
2. De Vereveningsinstantie bezit rechtspersoonlijk en heeft haar zetel op een door Onze Minister te bepalen plaats.

Artikel 7

1. De Vereveningsinstantie heeft een bestuur dat bestaat uit een door de Verzekeringskamer te bepalen oneven aantal leden onder wie de voorzitter.
2. De leden worden benoemd door de Verzekeringskamer voor een periode van vier jaar.
3. De Verzekeringskamer benoemt één lid tot voorzitter.
4. De leden kunnen door de Verzekeringskamer worden geschorst en ontslagen.
5. De persoon die tussentijds als lid wordt benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, had moeten aftreden.

Artikel 8

De Verzekeringskamer regelt de tijdverzuimvergoeding en de vergoeding voor reis- en verblijfkosten van de leden van het bestuur van de Vereveningsinstantie.

Artikel 9

Het bestuur van de Vereveningsinstantie stelt een reglement van werkzaamheden vast waarin in elk geval de openbaarheid van de vergaderingen wordt geregeld.

Artikel 10

De kosten van de uitoefening van de taak van de Vereveningsinstantie komen ten laste van de krachtens artikel 2 aangewezen rechtspersoon.»

– Artikel 7 is vernummerd tot artikel 12. In dit artikel is de tekst «artikel 6, eerste lid» vervangen door «artikel 11, eerste en tweede lid»

– De artikelen 8 en 9 zijn vernummerd tot 13 en 14.

II memorie van toelichting

Paragraaf 1

In de tweede volzin is «zeer uitvoerig» vervangen door «uitvoerig». In de vierde volzin is «in de wandelgang» vervangen door «In het debat» en is «Handelingen I, 1992/93, 31 en 32» vervangen door «Handelingen I, 1992/93, 31, 32 en 35»

In de tweede alinea is toegevoegd «(Handelingen I, 1992/93, blz. 1561–1562)»

In de derde alinea is een stuk toegevoegd tussen «(Maav) en «– in de overgangsfase van de WAO zoals die...» Deze toevoeging luidt: «Gezien de discussies die dit wetsvoorstel reeds in zijn voorbereidende fase heeft opgeroepen, en om mogelijke misverstanden ten aanzien van de bedoeling ervan te voorkomen is het zinvol dit wetsvoorstel nog eens duidelijk in perspectief te stellen.

Zoals hiervoor al werd aangeven is dit wetsvoorstel voortgekomen uit de debatten rond de invoering van de aanpassing van de WAO-uitkeringen in het kader van het wetsvoorstel TBA. In het kader van het volumebeleid is een veel grotere verantwoordelijkheid gelegd bij de markt. Daarbij gaat het niet alleen om de beheersing van de collectieve lasten. Naarmate marktpartijen meer verantwoordelijkheid krijgen bij het verzekeren van arbeidsongeschiktheid zal hiervan ook een stimulans uitgaan om ziekte en arbeidsongeschiktheid te voorkomen en zoveel mogelijk te beheersen. Nu is het niet mogelijk om de particuliere verantwoordelijkheid te vergroten zonder de

collectieve verantwoordelijkheid te verminderen. De onvermijdelijke, en soms als pijnlijk ervaren consequentie daarvan was dat het uitkeringsniveau van de wettelijke arbeidsongeschiktheidsverzekeringen in de toekomst op een lager peil moest worden gesteld. In de visie van het kabinet is hier evenwel nog wel degelijk sprake van een verantwoord niveau. Voor alle werknemers, onverschillig hoe groot hun risico op arbeidsongeschiktheid is, blijft de WAO een adequate voorziening tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid, zij het in afgeslankte vorm. Voorzover er behoefte bestaat aan aanvullingen op dit nieuwe niveau van de WAO-uitkeringen, is het nu aan de markt om daarin te voorzien. Meer dan voorheen het geval was, zal voor de boven dat niveau uitstijgende voorzieningen een prijs in rekening worden gebracht, hetgeen zal leiden tot een beter kostenbewustzijn bij werkgevers en werknemers, en een meer verantwoord omgaan met arbeidsongeschiktheid dan in het verleden het geval is geweest.

Dit uitgangspunt betekent dat er voor de overheid bij het regelen van aanvullende voorzieningen bij arbeidsongeschiktheid geen rol is weggelegd. Zowel voor «gewone» werknemers, als werknemers met een verhoogd arbeidsongeschiktheidsrisico, heeft het kabinet er alle vertrouwen in dat werknemers, werkgevers, pensioenfondsen en verzekeraars passende aanvullende regelingen kunnen treffen. Wat dit betreft verwacht het kabinet dat de solidariteit en het zelforganiserend vermogen van aanbieders van verzekeringen voldoende zijn ontwikkeld om ook de voorziening voor werknemers met een verhoogd arbeidsongeschiktheidsrisico tegen een betaalbare prijs te regelen.

Dat hier toch een wettelijke ondersteuning wordt gegeven aan een regeling voor werknemers met een verhoogd arbeidsongeschiktheidsrisico komt niet voort uit een gebrek aan vertrouwen in de markt. De enige reden van indiening van dit wetsvoorstel is dat tijdens de behandeling van de wet TBA is gebleken dat zich in de overgangsfase met betrekking tot die groep werknemers problemen kunnen voordoen, die niet door het bedrijfsleven alleen kunnen worden opgelost. Met nadruk zij hier

gesteld dat het niet de bedoeling is om alsnog een structurele regeling te treffen voor werknemers met een verhoogd arbeidsongeschiktheidsrisico. Evenmin is er sprake van dat met dit wetsvoorstel van oveheidszijde een overgangsregeling getroffen wordt.

In de kern komt dit wetsvoorstel er dus op neer dat

Paragraaf 2

De eerste volzin van deze paragraaf is geschrapt. De zin luidde: «De onderlinge afspraak van verzekeraars en de wettelijke ondersteuning daarvan hebben nadrukkelijk alleen betrekking op de overgangssituatie verbonden aan de invoering van de wet TBA»

De Woorden «1 oktober 1993» zijn vervangen door «1 december 1993».

De laatste volzin van paragraaf 2 is toegevoegd en luidt: «Binnen de grenzen van de verantwoordelijkheid van de overheid is het maximale gedaan om in deze overgangsfase zoveel mogelijk mensen de toegang tot de markt te geven.»

Paragraaf 3

De derde volzin van deze paragraaf is geschrapt. Deze zin luidde: «Het is de bevoegdheid van de aangewezen rechtspersoon om dit plafond vast te stellen»

De tweede alinea van deze paragraaf is toegevoegd en luidt: «De oprichters van de aan te wijzen rechtspersoon hebben aangegeven dat de maximale premie niet hoger zal zijn dan 2,5 maal de voor de betreffende werknemer geldende premie in zijn risicogroep. Nadrukkelijk zij er echter op gewezen dat de keuze voor dit verhoudingsgetal er één is van de oprichters zelf. In het kader van het volumemaatregelen is het beleid er steeds op gericht geweest om de verantwoording voor bovenwettelijke regelingen bij de markt te leggen. Uit dit beleid vloeit logischerwijs voort dat de hoogte van de maximumpremie voor de aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering geen zaak van de wetgever is. Als men het de particuliere sector toevertrouwt een deel van de arbeidsongeschiktheidsverze-

keringen te verzorgen, moet men ook de overtuiging zijn toegedaan dat de particuliere sector met de daaruit voortvloeiende maatschappelijke verantwoordelijkheid goed zal weten om te gaan. Waar de verantwoordelijkheid voor, en de financiering van aanvullende verzekeringen bij de particuliere sector wordt gelegd, dient ook de premiestelling door de particuliere sector te geschieden.»

De laatste volzin van de derde alinea is gewijzigd. Oorspronkelijk luidde deze zin: «In dit wetsvoorstel wordt daarin voorzien door de Verzekeringskamer op te dragen een Vereveningscommissie in te stellen die dan de vereveningsregeling vaststelt.»

In de vierde alinea van deze paragraaf is het woord «Vereveningscommissie» vervangen door «Vereveningsinstantie»

De laatste alinea van deze paragraaf is vervangen. De oorspronkelijke tekst luidde: «De Vereveningscommissie wordt weer opgeheven zodra de vereveningsregeling door haar is vastgesteld. De commissie kan dus niet worden gezien als een permanent instituut dat zich met de vereveningsregeling bezig houdt. Slechts indien de overeenstemming tussen de organisaties van de verzekeraars en de pensioenfondsen ontbreekt of komt te vervallen, kan een beroep op de Verzekeringskamer worden gedaan om de Vereveningscommissie in te stellen.»

Paragraaf 4

In de tweede alinea is een stuk toegevoegd dat luidt: «ook indien zij een verhoogd risico op arbeidsongeschiktheid hebben. Om deze doelstelling – het zeker stellen, in de overgangssituatie, van de toegang tot aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen – te bereiken is het noodzakelijk dat, ter ondersteuning van zelfregulering, een wettelijke regeling wordt getroffen om ervoor te zorgen dat de niet gedekte kosten van de aangewezen rechtspersoon, verbonden aan de groep werknemers met een verhoogd risico, worden verevend. Het kabinet is dan ook van mening dat er sprake is van een algemeen belang in gemeenschapsrechtelijke zin.»

Paragraaf 5

De titel van deze paragraaf luidde oorspronkelijk: «Pensioenfondsen en verzekeraars»

De eerste twee alinea's van deze paragraaf zijn toegevoegd en luiden: «De tekorten van de aangewezen rechtspersoon worden omgeslagen over alle instanties die in Nederland het «TBA-gat» verzekeren. Dit betreft de verzekeraars die vanuit het buitenland opereren, verzekeraars in Nederland, pensioenfondsen (inclusief de overheidspensioenlichamen) en de Minister van Defensie. Het is van groot belang dat de vereveningsregeling geen onevenwichtigheden en daarmee verband houdende gedragsreacties teweegbrengt, in die zin dat geen van de drie opties; individuele polis, collectief contract bij verzekeraar of onderbrenging bij een pensioenfonds, ten opzichte van elkaar worden bevoordeeld door de vereveningsregeling. Zouden de pensioenfondsen buiten de vereveningsregeling blijven dan hebben zij een relatief voordeel ten opzichte van de verzekeraars. Dit kan ertoe leiden dat werkgevers en werknemers besluiten hun collectieve verzekering onder te brengen bij een «goedkoper» pensioenfonds in plaats van een verzekeraar. Voorkomen moet worden dat de verzekeraars op deze wijze worden benadeeld. Door de voorgestelde vereveningsregeling een zeer breed draagvlak te geven worden de lasten per verzekeraar of pensioenfonds uiterst beperkt gehouden en wordt iedereen die aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen uitvoert, gedwongen een bijdrage te leveren aan het toegankelijk houden van die aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor iedereen gedurende een overgangsperiode. Tot slot zij opgemerkt dat de verzekeraars veelal, evenals de pensioenfondsen, geen risicoselectie toepassen namelijk bij het sluiten van de collectieve contracten. Ook met betrekking tot collectieve contracten worden de verzekeraars door de vereveningsregeling aangeslagen. Er is dus geen sprake van dat de pensioenfondsen door de vereveningsregeling in een achtergestelde positie worden geplaatst.

De Minister van Defensie betaalt mee aan de vereveningsregeling omdat ook voor de militaire

pensioenen het TBA-gat wordt gedicht. Er zijn geen gronden aanwezig om – louter vanwege het feit dat de militairen geen fonds hebben – in dit geval de desbetreffende instantie buiten de vereveningsregeling te houden.»

De eerste volzin van de derde alinea is geschrapt. Deze zin luidde: «In dit wetsvoorstel is de verplichting tot bijdrage aan de financiering van de tekorten van de aangewezen rechtspersoon beperkt tot verzekeraars en pensioenfondsen die eveneens een aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering aanbieden.»

De laatste alinea van deze paragraaf is toegevoegd en luidt: «Aan de oprichting en de bedrijfsuitoefening van de aangewezen rechtspersoon zijn uiteraard kosten verbonden. Over de omvang van deze kosten valt op dit moment nog geen uitspraak te doen. De kosten zijn afhankelijk van

- het aantal werknemers dat zich voor de overeengekomen datum heeft aangemeld;
- de precieze modaliteiten van de regeling waaronder met name de in rekening te brengen maximum-premie;

- en ten slotte het aantal contracten dat uiteindelijk daadwerkelijk wordt afgesloten.

In kwalitatieve zin kan worden opgemerkt dat de aangewezen rechtspersoon een verzekeraar zal zijn als bedoeld in de Wet toezicht verzekeringsbedrijf. De aangewezen rechtspersoon zal dan ook te maken krijgen met kosten en financiële eisen voortvloeiend uit het toezicht: toereikende technische voorzieningen, een minimumsolvabiliteitsmarge, rapportageverplichtingen, e.d. Daarnaast zijn er oprichtingskosten en administratieve lasten. In tegenstelling tot andere verzekeraars zal de rechtspersoon geen provisieën en andere acquisitiekosten hebben.»

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

De tweede alinea is toegevoegd en luidt: «In artikel 1, onderdeel e, wordt de groep werknemers aangegeven die in aanmerking kunnen komen voor deze regeling. Het gaat hierbij om alle verplicht verzekerden ingevolge de WAO. De belangrijkste

voorbeelden daarvan zijn: werknemers, personen die daarmee gelijkgesteld zijn (zoals personen werkzaam krachtens de Wet Sociale Werkvoorziening), Werkloze werknemers die een uitkering krachtens de Werkloosheidswet ontvangen en werknemers die ingevolge de Ziektewet ziekgeld ontvangen. Vrijwillig verzekerden vallen niet onder deze regeling.»

Artikel 2

De woorden «1 oktober 1993» zijn vervangen door «1 december 1993»

Artikel 4

In de eerste volzin is toegevoegd: «de Minister van Defensie»

Artikel 5

Na de eerste volzin is een zin toegevoegd die luidt: «Het Verbond wordt daarbij geacht alle verzekeraars te vertegenwoordigen, waaronder ook verzekeraars met zetel buiten Nederland die in Nederland aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekeringen aanbieden.»

De tweede alinea is toegevoegd en luidt: «In het tweede lid van artikel wordt voorgeschreven dat de verzekeraar en pensioenfondsen de heffing die zij opgelegd krijgen moeten doorberekenen aan hun verzekerden. Dit vloeit logischerwijs voort uit het feit dat de vereveningsregeling geen verstoring van het evenwicht of gedragsreacties uit mag lokken. De verzekeraars moeten de mogelijkheid hebben de heffing aan hun cliënten in rekening te brengen ook bij degenen aan wie reeds een offerte is uitgebracht of met wie een contract is gesloten. Het is een verplichting omdat anders op dit element geconcurrereerd kan gaan worden hetgeen de bedoelde ongewenste gedragsreacties met zich meebrengt.»

In de eerste volzin van de derde alinea zijn de woorden «na aanwijzing» vervangen door «na in werking treden van de wet»

De eerste volzin van de vierde alinea is gewijzigd. Oorspronkelijk luidde deze zin: «Indien de aangewezen organisaties niet binnen acht weken na het tijdstip van inwerking-

treding van deze wet in gezamenlijke overeenstemming een vereveningsregeling vaststellen, is de Verzekeringskamer verplicht een Vereveningscommissie in te stellen die op haar beurt weer verplicht is een vereveningsregeling vast te stellen.»

Het woord «Vereveningscommissie» is overal vervangen door «Vereveningsinstantie»

De derde volzin van de vierde alinea is gewijzigd. Oorspronkelijk luidde deze zin: «De alsdan door de Verzekeringskamer in te stellen Vereveningscommissie is in dat geval bevoegd een nieuwe vereveningsregeling vast te stellen die ingevolge artikel 5, derde lid, in de plaats treedt van de eerder vastgestelde vereveningsregeling.»

Deze laatste twee alinea's van de toelichting op artikel 5 zijn toegevoegd. Zij luiden: «Er is geen aanleiding om de Verzekeringskamer – zoals de Verzekeringskamer in haar advies verzoekt – te verplichten tot het horen van representatieve organisaties inzake besluiten omtrent de Vereveningsinstantie. De Verzekeringskamer is bevoegd representatieve organisaties te horen en moet tot prudent gebruik van deze bevoegdheid in staat worden geacht.

De Verzekeringskamer acht de chronologische volgorde in artikel 5, leden 2 en 3, niet logisch. De Verzekeringskamer merkt op dat eerst de representatieve organisaties in onderling overleg overeenstemming moeten zien te bereiken en dat eerst nodig een verzoek tot wijziging van de vereveningsregeling bij de Vereveningsinstantie zou dienen te worden neergelegd.

In artikel 5, tweede lid, is geregeld dat de Vereveningsinstantie een vereveningsregeling dient vast te stellen indien de representatieve organisaties niet binnen acht weken na inwerking-treding van de wet een vereveningsregeling hebben vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat de representatieve organisaties in de eerste acht weken na inwerking-treding van de wet zullen trachten overeenstemming te bereiken.

In artikel 5, derde lid, is de verplichting van de Vereveningsinstantie, die in het oorspronkelijk wetsontwerp was opgenomen, omgezet in een bevoegdheid van de Vereveningsinstantie tot vaststelling

van de vereveningsregeling. Dit betekent dat de Vereveningsinstantie kan weigeren op verzoek van een representatieve organisatie een gewijzigde vereveningsregeling vast te stellen, bijvoorbeeld indien de Vereveningsinstantie van mening is dat de representatieve organisaties eerst onderling overeenstemming omtrent wijziging van de vereveningsregeling moeten zien te bereiken. Eerst indien blijkt dat zij geen overeenstemming bereiken, kan de Vereveningsinstantie besluiten tot wijziging van de vereveningsregeling of, indien zij zulks wenselijk acht, tot het laten voortbestaan van de geldende vereveningsregeling.»

Artikel 11 (oud artikel 6)

Aan het einde van de eerste alinea is toegevoegd: «De Verzekeringskamer wijst er in haar advies op dat zij ten opzichte van de pensioenfondsen een gebrek aan effectieve sanctiemiddelen heeft. Het kabinet onderkent dit punt en heeft zich reeds eerder voorgenomen bij de tweede fase wijziging van de PSW uitvoerig aandacht te besteden aan het toezichtsinstrumentarium van de Verzekeringskamer ten opzichte van de pensioenfondsen. Dit wetsvoorstel is niet de plaats om een en ander te regelen.»

Artikelen 7 tot en met 10 (nieuw)

Deze toelichting is toegevoegd en luidt:

«Artikelen 7 tot en met 10

Deze artikelen regelen de positie en status van de Vereveningsinstantie. De Vereveningsinstantie is een openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Grondwet. Teneinde het wetsvoorstel in overeenstemming te brengen met de in dit grondwetsartikel gestelde vereisten is besloten in het wetsvoorstel de inrichting van het openbaar lichaam (artikel 6), de samenstelling van het bestuur (artikel 7) alsmede de openbaarheid van de vergaderingen (artikel 9) te regelen. De taak en bevoegdheid van de Vereveningsinstantie zijn geregeld in artikel 5.»

Artikel 12 (nieuw)

De verwijzing naar andere artikelen is aangepast.